

voril strankin advokat dr. Nestor o kmetijskih domovih, deželni poslanec Riegler o preosnovi deželnega volilnega reda, državni poslanec Huber o kmetijskih zadrugah, urednik Neunteufel o ljudski omiki in baron Morsey splošno o političnem položaju. Poročali bomo o važnejših dogodkih tega zborovanja. Slovenski štajerski kmetje ne morejo imeti takih shodov, ker niso organizirani. Ali mora Slovenec vedno in povsod zaostajati? Ustanite, ustanite kmetje naši!

Križ in budimpeštansko vseučilišče. Odposlanstvo, sestavljeno iz 30 katoliških vseučilišnikov, je prišlo k rektorju budimpeštanskega vseučilišča in mu je izročilo spomenico, v kateri zahteva, naj se v sobe, kjer se predava, zopet obesijo križi. Rektor je rekel, da spomenice ne sprejme kot rektor, pač pa kot zasebna oseba in se bo kot zasebna oseba za zadevo zanimal.

Vojska v Južni Afriki. Buri so vjete angleškega generala Methuena in polkovnika Townsenda brezpogojno izpustili, in sta že dospela v angleški tabor. To je bilo v istini plemenito delo nasproti divjaskemu postopanju Angležev z Buri. Methuen je torej prost; poveljnik seveda ne bo več, temveč se povrne v kratkem na Angleško. V obče se sodi, da bodo sedaj Angleži ujetega burskega poveljnika Kruitingerja pomilostili, toda gotovo to ni, saj je znana angleška surovost. Kitchenerju na pomoč pošljejo sedaj Angleži lord Wolseleya, ki mu bo pomagal voditi vojsko. Poroča se, da je na smrtni postelji Cecil Rhodes, eden glavnih provzročiteljev burske vojske. V Južni Afriki si je nagrabil ogromno imetje, postal je zlati kralj; svoj čas je bil tudi kaplanski minister. — Dne 9. t. m. se je vršil zopet večji boj. Angleži so bili zopet na lovu, a Buri so se jim izmuznili. Zapodili so Buri vrsto podivjanih volov proti vrsti čuvajnic, zvezanih z železno mrežo, med Heilbronom in Wolweheckom ter jo prodrli. Burske čete so se pomnožile.

Skupne izgube Angležev v južnoafriški vojni, ki traja že dve leti in štiri mesece, znašajo po uradnih angleških podatkih: mrtvih 955 častnikov in 19.600 mož, invalidov 2832 častnikov in 65.869 mož. Izguba bi bila še večja, da niso Buri 472 častnikov in 8819 mož izpustili zopet na svobodo.

Dopisi.

Sv. Lenart v Slov. gor. (Šolske stvari.) Pod tem zaglavjem smo prinesli v štev. 12., dne 20. sušca t. l. dopis glede

ti ženski zabredle v nesrečo in uboštvo le radi tega, ker ste bolj čislale čednost kakor nečimurno bogastvo.

Visoki gospod napiše listič ter pošlje ženski k svojemu blagajniku. Ta prečita list in jima takoj izplača 50 cekinov. «Gospod — pravi mati — za toliko nisva prosile njih eminence; gospod kardinal se je gotovo zmotil, ko je napisal ta list.» Blagajnik gre z njima nazaj h kardinalu.

Kardinal vzame listič v roko, ga prečita in reče: «Res, žena ima prav. Zmotil sem se; to dokazuje njeno obnašanje.»

In sedaj napiše list za 500 cekinov ter prosi ženo, naj dobrovoljno sprejme ta dar in ga porabi pošteno.

Smešničar.

Resnica in laž. Dva mladeniča sta dotekla neko gospo. Pogledavši jo pravi jeden svojemu tovarišu: »Take lepote še nisem videl.« Gospa se obrne in reče: »Iz hvaležnosti bi prav rada isto Vam rekla, da ste lepi (bil je namreč grd).« A mladenič ji zasuoli: »Kaj ne morete tako lagati kakor jaz?«

imenovanja novega učitelja za trg. — O tej zadevi se nam od druge strani v pojasnilo naznanja: «Res je sicer, da so v dopisu imenovani udje krajnega šolskega sveta predlagali, da se naj razpiše nova seja; to se pa ni zgodilo, da bi se čakalo na nemškega prošnjika, ampak zaradi tega, da bi se učiteljsko mesto razpisalo tudi v kakem štajerskem učiteljskem listu, ker niso vedeli, da se je to bilo itak zgodilo. — Tudi zaradi tega se je predlagala preložitve seje, ker se je ta še le 14 ur poprej udom naznanila, kateri se torej niso mogli podučiti, kake prošnjiki so se oglasili. — V dopisu imenovani udje kr. šol. sveta so se pri svojem predlogu strogo ozirali na spričevala, torej na zmožnost prošnjikov in vsled tega niso mogli glasovati za nekega prošnjika, kateri se je nekaterim drugim udom kr. šol. sveta najbolj dopadel. — Tržki udje kr. š. sveta torej niso hoteli storiti nič sovražnega zoper Slovence.»

Tako pa drugi dopis, kateremu smo dali prostora, ker delamo povsodi za pravico. — S tem pa naj bo ta zadeva končana.

Iz Slov. goric. (Izgubljene volitve.) Pri Sv. Jakobu v Slov. gor. so imeli dne 17. in 18. sušca občinske volitve. Zmagala je spet vsled nepopolnega volilnega terorizma stranka «Štajerčevega» ljubimca, Groga Škofja. Kakor se poroča, vložila je stranka katoliško-slovenskih kmetov ugovor proti izvršenim volitvam, ker so se baje godile pri volitvi nepravilnosti. Opazovali smo, kako so «Štajerčevi» agentje prigovarjali in vabili na vse možne načine volilce za Škofovo nemškutarsko stranko. Obljubljali so jim vse, kar si je kateri volilec želel, «pecirksteze» celo k zeljnikom Škofovih pristašev, nekaterim pa morda celo «ajzenpan». Bile so le slamnate obljube! Mnogi, ki ste bili prej na naši strani, šli ste sedaj v boj čez drn in strn za privandranca Škofja, kopat, čujte, kopat sebi ter svojim rojakom, kmetom sotrpnikom, narodni grob. Veste li koga ste volili? Volili ste pristaše «Štajerca», torej lista, ki so ga ustanovili nemški advokati in kramarji proti slovenskim kmetom. «Štajerčev» urednik je javno obljubil v Mariboru, da bo pri volitvah delal za Nemce. Kdo pa se je pri nas Nemeč? Kramarji in advokati. Kesali se boste, a — prepozno! — Vi pa vrli in značajni slovenski volilci, ki ste neustrašeno šli v volilni boj za najdražje svetinje naše in ki ste propali, vedite, da ste propali častno. Ako bodo volitve ovržene, pojdite potem zopet neustrašeno v volilno borbo in zmaga bo vaša!

Sv. Andraž v Slov. gor. (Bralna društva. — Gospodarski napredek.) Pokojni naš župnik Jožef Kukovec in pokojni naš nadučitelj Zdravec sta se vestno brigala za potrebe ljudstva ter sta že pred desetimi leti z drugimi možmi osnovala bralno društvo. Nekateri sosednih župnij še danes pogrešajo tako društvo, ko je naše praznovalo že desetletnico, si pripravilo precej obširno knjižnico itd. Taka malomarnost, taka lenoba je gotovo javne graje vredna in se bode hudo maščevala, ker se zamujeno ne da več popraviti. Je čas zgubljen, je vse zgubljeno! Glede našega bralnega društva pa imam željo, katero že dolgo gojim in katera mora na dan. Sojeno nam je, da se z gospodarstvom pečamo; to nas mora rediti, od tega moramo živeti. V gospodarstvu pa smo daleč zaostali, in sicer glede glavnih panog, t. j. sadjereje in živinoreje. Koliko se je pri nas za sadno drevje ugodnega sveta praznega! Kako žalosno podoba kaže sadno drevje! Vrste niso na pravem mestu; tu je drevje pregosto, tam pregloboko zasajeno; tu ni nič obrezano in osnaženo, tam nič okopano in pognojeno! In posestnik godrnja, da mu ne donaja sada. Kako je to mogoče, ko drevju nič ne strežeš, ko ga zanemarjaš, kakor vrbo pri potoku ali brezo v gozdu! Brigajmo se za sadno drevje. Lani nas je prišel potovalni učitelj gosp. Bele podučevati; prišel je na prošnjo okrajnega zastopa. Odzda

mora priti g. Bele vsako leto in ostati po več tednov pri nas, da more iti od posestnika do posestnika, vsakega podučiti. Ker občinski zastop za tak poduk ne skrbi, mora stvar v roke vzeti odbor bralnega društva. Prosimo tedaj!

Živinoreja pri nas tudi premalo in prepočasi napreduje. Deželnega potovalnega učitelja gosp. Jelovška povsod drugod pridno vabijo; mi še ga nismo videli in slišali! Zadnjič se je tega spomnil posestnik Franc Čuček.

Veliki ptujski okraj ima le eno bikorejsko zadrugo; te pa niso napravili v Slovenskih goricah ali v lepi pesniški dolini, ampak pri Sv. Lovrencu na dravskem polju. Bralno društvo naj skrbi, da pride g. Jelovšek tudi k nam; bikorejska zadruga mora tudi pri nas v kratkem nastati, ker potrebujemo od živinoreje večih dohodkov.

Letos občutimo pomanjkanje zelene krme. Ko bi se naši travniki prav snazili, ko bi se branali in gnojili, ko bi se tam, kjer so premokri, napravili potrebni odvodni jarki, bi nam nikoli krme ne zmanjkalo, pač pa še bi nje lahko za več tisoč kron vsako leto prodali! Gnojenje travnikov je pri nas prav redko, brano za travnike ima edini dr. Jurtela; ta je tudi lansko leto prvi pustil polovico svojega travnika v Oplotu z lončenimi cevmi drenisati; sosed Jožef Repič pa je pustil na travniku pri mlinu napraviti jarke. Oboje delo si lahko vsak posestnik ogleda.

Če hočemo živinorejo povzdigniti, moramo naše travnike pred vsem zboljšati, moramo tudi deželnega kulturnega inženirja na pomoč klicati, zahtevati denarne podpore, katere dobivajo drugod napredni gospodarji v obilni meri! Bralno društvo mora nam iti na roko. To odboru ne bode dalo dosti dela; društveno delovanje pa se bode razširilo, bode pospeševalo gospodarski napredek ne samo društvenikov, ampak celo velike občine! Ko bode društvo tako delovalo, bode se število udov zvišalo, zanimanje za društvo bode vsestransko, uspeh ne bode izostal! Odbor našega vrlega bralnega društva tedaj na delo!

Sv. Urban pri Ptuj. (Prijetelju v spomin.) Dne 23. svečana smo spremili k zadnjemu počitku mladeniča in prijatelja Antona Pihlerja, ki je po dolgotrajni mučni bolezni v Gospodu zaspal v četrtek ob 10. uri zvečer. Rajni je bil rojen v Spod. Vilovljaku na novega leta dan 1878. Že v otroških letih so mu umrli stariši. Rajni je prebival odlej pri stricu, ki je gospodaril na njegovem domu. Ker je Anton sprevidel, da je boljše, ako odide, odšel je k svojemu stricu Francu Lackotu v Gor. Vilovljaku, kjer je z veseljem užival mladeniška leta. Leta 1898 podal se je kot prostovoljec k topničarskem polku v Pulj, kjer si je našel bolezen. Poslali so ga domov, da bi se ozdravil. Zdravil se je z mnogimi zdravniki, pa ni pomagalo nič. Udan v voljo božjo je čakal smrti, ki ga je rešila vseh pozemeljskih muk ter pripeljala, upamo, v boljšo bodočnost.

Kako je bil rajni spoštovan, nam priča veličasten sprevod, kakoršnega že urbanska fara dolgo ne pomni. Na čelu procesije nosil je mladenič z vencem in belima trakoma ozaljšani križ med dvema fantičema. Za križem je šla velika množica fantov in mož, za katerimi je nosilo šestnajst fantov krsto, katero je spremljalo osem fantov z dolgimi gorečimi svečami. Za njimi je šla velika množica deklet in žen. — Pri poznem opravilu božjem so šli pogrebci, večinoma fanti, lepo uvrščeni s križem v cerkev. Prav ginjaivo je bilo videti pri službi božji lepo, drugim vzgleda vredno obnašanje fantov z gorečimi svečami. Po službi božji blagoslovila sta krsto domača gg. duhovnika ter jo spremljala med skoraj nepregledno procesijo na domače pokopališče, kjer so izročili truplo materi zemlji. Marsikateremu mladeniču je

kanila solza iz oči, ko je videl devati v zemljo mladeniča v najlepši dobi cvetoče mladosti.

Počivaj v zemlji nam prijatelj sladkó,
Ne bode dolgo, da pridemo za tabó.

Zalujoči mladeniči.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

† Kardinal dr. Jak. Missia.

V prvem trenutku, ko se je dne 24. marcija raznesla žalostna vest, da je v Gorici umrl kardinal Missia, je nihče ni hotel prav verjeti. Toda bila je resnica. V noči od 23. na 24. marca je nagloma umrl zadet od srčne kapi, previden s sv. zakramenti. Bolehal je že od ljubljanskega potresa sem. Ko je bil v Ljubljani, se je večkrat govorilo, da bljuva kri. V Gorici je bil zadnji čas na srcu bolan in se že ni mogel vdeležiti zadnjih škofovskih posvetovanj na Dunaju. Dne 23. t. mes. se je počutil zelo zdravega in bil pri večerji vesel. Po noči ob 11. uri pa ga je napadla znova bolezen.

Kardinal dr. Missia se je rodil dne 30. julija 1838 na Moti v župniji Sv. Križa na Murskem polju. Dne 20. maja 1863 je bil posvečen v mašnika. Dne 10. novembra 1884 je postal ljubljanski škof, dne 12. dec. 1898 knez in nadškof v Gorici, dne 17. junija 1899 pa rimski kardinal.

Njegovo življenje ni bilo praznik, ampak dolg delavni dan. Čim višje se je povpenjal, tem širši je postajal njegov delokrog, tem večja njegova delavnost. Mnogo, neprecenljivo mnogo je storil med Slovenci za povzdigo katoliške zavesti. V miru počivaj, blagi vladika!

Pogreb bo na velikonočni torek predpoldan.

Izjava.

Dne 24. sušca 1902 v celjskem »Narodnem Domu« vsled vabila svojih tukajšnjih deželnihi poslancev zbrani Slovenci izrekujejo enoglasno svoje globoko obžalovanje, da je »Slovenski Narod« v svojem listu od dne 24. t. m. štajerskim Slovencem priporočil kompromis v zadevi samostojnih slovensko-nemških nižjih gimnazijskih razredov v Celju.

Tak nasvet smatrajo zbrani celjski Slovenci za opomin k nad vse sramotilnemu popustu osnovnih svojih kulturnih zahtev, k odstopu od ene prvih pridobitev glede svojih srednjih šol in tako k nemožkemu, strahopetnemu, breznačajnemu begu iz boja za obstanek naroda slovenskega.

Časnik, ki vabi štajerske Slovence v kompromis glede samo-

stojnih slovensko-nemških gimnazijskih razredov v Celju, v katerih se vsaj trije predmeti učijo v slovenskem jeziku, — časnik, ki popolnoma prezira ravno v zadnej dobi tako glasno in sijajno dokazane pravice štajerskih Slovencev do treh popolnih srednjih šol slovenskih, — časnik, kivočigled tej sveti pravici nasvetuje popust one tako težko pribojevane malenkostne trohice od te pravice, — časnik, ki to postojanko podira, — tak časnik ni in ne more biti glasilo štajerskih Slovencev.

Ako bi res kak slovenski državni poslanec omejeval svoje parlamentarno delovanje v obrambo Celja v smislu »Slovenskega Naroda«, tak poslanec bi bil nevređen zaupanja svojih volilcev.

Dr. Dečko,

predsednik zbora.

Baš,

poročevalec

Vesele praznike! »Ko bi željé veljale kaj...!« A ker je dandanes tako v navadi in ker se šteje med neolikane, kdor tega ne stori, štejemo si v svojo uredniško dolžnost, zaklicati vsem dragim sotrudnikom, prijateljem in naročnikom našega lista: Vesele velikonočne praznike!

Zaspana politika. Gosp. dr. Anton Brumen, odvetnik v Ptuju nam je poslal naslednje pojasnilo: Ne toliko pozivom na znano določbo tiskovnega zakona, nego pozivom na Vaše resnicoljubje, Vas z ozirom na uvodni članek »Zaspana politika« v štev. 12 z dne 20. marca 1902 pozivljam, da na določenem mestu popravite Vašo notico o predsedništvu političnega društva »Pozor« v Ptuju na tak način, da jaz nisem predsednik društva »Pozor«. Toliko resnici na ljubo! — Odličnim spoštovanjem dr. A. Brumen, odvetnik.

Papež o kardinalu dr. Missii. Papeža je globoko ganila vest, da je umrl kardinal dr. Missia. Proti svojemu spremstvu je rekel: »To je bil svet mož!« Znano je, da je kardinal dr. Missia veliko veljal tudi pri našem cesarju, da je na cesarjevo željo šel iz Ljubljane v Gorico in na cesarjevo prizadevanje postal tudi kardinal.

V Gradcu je bila dopolnilna volitev za deželni zbor. Zmagal je dr. Hoffmann Wellenhof z 283 glasovi, propal Avgust Einspinner z 176 glasovi. Oba sta nemška nacionalca.

Štajerski deželni zbor se snide h kratkemu zasedanju 2. aprila. Na dnevnem redu bo 14 milijonsko posojilo mesta Gradca.

Zadušil se v pijanosti. Te dni so našli kočarja Jakoba Vojska iz Sloncev mrtvega na stelji pri posestniku S. Šešerkotu. Ležal je na trebuhu in se tako zadušil. V Ptuju se je bil močno opijanal.

Pristava. Veleč. gosp. Ivan Doberšek, župnik pri Sv. Emi, daroval je tudi letos 10 K za uboge šolarje naše šole, za kar se mu tem potom izreka prizrčna zahvala. — Bog plati!

V Zrečah je g. Bučar Franc, uradnik pri tamošnjem premogovniku, dne 23. marcija obhajal sedemdesetletnico svojega življenja. Priljubljenemu gospodu pač vsi rudarji iz dna srca želijo: Še mnoga, mnoga leta!

Nesrečna hiša. Grozen dogodek se je dogodil 22. t. m. v Policah pri Radgoni. Viničar g. Franc Krenpla je imel ogrske kopače, ki navadno tam spijo, kjer viničar. Takaj se je ogenj zanetil, ki je dva fantka zadušil, eden skoraj 5, drugi dve leti star. Ogenj je nastal med 10. in 11. uro pred pol-

nočjo. Pred 5 leti je ravno ob tem času in v tej hiši ogenj nastal, ki je tri deklice zadušil in nekoliko opekel od 2 do 5 leti stare. Pri tej hiši so pred nekimi leti enega nekod ubili, drugega od te hiše je ruda zasipala. — Tako je v kratkih letih sedem ljudi po nesreči iz sveta šlo. Zares nesrečna hiša!

Ogenj. Na cvetno nedeljo, dne 23. marca zvečer ob 9. uri je začelo goret pri Lovrencu Lenkovič, posestniku v Župetincih, župnije Sv. Antona v Slov. goricah. Zgorelo je vse hišno in gospodarsko poslopje. Živino in druge reči so rešili. Posestnik je bil zavarovan za 1600 kron. Razlog požara ni znan.

Sršeni. Zgodaj so začeli letos letati sršeni v Št. Ilju v Slov. gor. Razlikujejo se od lanskih v tem, da ko so bili lanski rumeni, so ti letošnji posebne pasme, so namreč črnorudeče-žolte barve. Tudi v tem se razločujejo od lanskih, da imajo svoje brloge samo tam, kjer se ne zbira »bindišarski gsindl«. A tudi v piku poznajo izjeme, ker pičejo edino samo spet »Windisches Gesindel«. Posebno pa stičejo in pretijo smrtno pičiti, hudomušnega dopisnika »Slov. Gospodarja« od Sv. Ilja, kar pa se jim ne bode posrečilo.

Sv. Anton v Slov. goricah. Dne 23. marca t. l. nas je ločila božja Previdnost od zaslužnega 87-letnega starčka, rojenega v Ptuju, Rajmunda Dominkuša, kateri je od leta 1847. deloval kot nadučitelj med ljudstvom Sv. Antona v Slov. goricah, in istotam od leta 1879. živel v starostnem počitku. Dobrodušnost katero je skazoval Antonjevčarjem, in ljubezen, katero so gojili njegovi gojenci tudi v poznejšem življenju do starca, nam je dokazal veličasten in mnogobrojno obiskan pogreb dne 25. marca t. l. In to ne zastoj. Deloval je v šoli po lastnih močeh in razmerah svojega časa. Pridobil si je ljubezen in spoštovanje. Povzdignil je sadjarstvo ondot na visoko stopinjo v prid cele župnije. Zaradi tega je bil tudi trikrat pri sadjarski razstavi v Radgoni častno nagrajen. Srca svojih sožupljanov pa si je posebno pridobil s svojim muzikaličnim talentom. Bil je strokovnjak v glasovirju in orgljah. In kot tak je bil že za časa svojih študij občezen v Gradcu in pred nekaj leti je še slovel kot tak po celih Slov. goricah. Radi tega mu je tudi pri zadnji popotnici zasvirala godba v oni v dušosegajoči nagrobni genljivo slovo. Na jako priprost način je unetil on iskrico zanimanja v duši dandanes jako slovečega slovenskega slikarja. Pri spominu na blagega starčka se nam hoče vselej zasolžiti sočustvovalno srce. Svetila mu večna luč!

Iz Celja. Iz krogov odvetniških in notarskih uradnikov se nam piše: Na zahtevanje našega društva se je po hvalevrednem prizadevanju poslanca gospoda Žičkarja predložil vladi predlog za postavno upeljanje nedeljskega počitka v odvetniških in notarskih pisarnah. Ta predlog se je izročil socijalno-političnemu odseku v pretresovanje in ima o njem poročati poslanec Wilhelm. Upati je, da bo sedaj vendar enkrat ta zadeva povoljno rešena. — Proti upeljavi nedeljskega počitka slišali so se nekateri ugovori, ki so pa povsem neutemeljeni. Trdi se, da bode nedeljski počitek le v škodo uradnikom, ker bodo imeli več časa za zapravljanje(!), ker bodo radi tega dobivali manjšo plačo (!!); nadalje, da je popolen nedeljski počitek nepotreben, ker lahko uradniki svoje verske dolžnosti opravijo zjutraj. — Ti ugovori pač niso tehtni in nam kažejo, da so dotičniki popolnoma zgubili pojme o pomenu in namenu nedeljskega počitka. Ali se radi nekaterih lahkomišljenikov, ki Gospodov dan zlorabljajo, nedeljski počitek naj ne uvede? Se-li naj ne uvede, ker bi ta ali oni trpel kako nedokazano škodo, ali za to, ker se lahko božja služba zjutraj opravi? Temu ne bo nihče pritrnil. Pač pa se mora upeljati radi tega, ker je določen vsemu človeštvu po božjih in naravnih zakonih. Odkar svet stoji, obstoja tudi v stvarstvu red nedeljskega po-